

Научно-информационен блок

ИЗБОРИ '2005' И ВЪНШНАТА ПОЛИТИКА НА СТРАНАТА – ЗАКЛЮЧЕНИЯ ОТ ЕДНА СТУДЕНТСКА ПРОГНОЗА

Д-р Панайот Карамихайлов

През 10 май – 10 юни в Правно-историческия факултет на ЮЗУ студентския научно-изследователски клуб „Делфи“ извърши прогнозно изследване за резултатите от предстоящите избори и актуалните задачи на външната политика на България. Резултатите от изследването бяха публикувани във вестник „Струма“.

Ръководейки се в най-общи черти от традиционната прогностична методика „Делфи“, 17-те участници още в самото начало направиха следните по-важни оценки за специфичната за етапа предизборна надпревара:

Първо, очакваната изключителна динамика на периода 2005-2009 г.;

Второ, сходните идейно-социални платформи и властов опортюнизъм на съперническите сили, с отделни изключения;

Трето, големите неизвестни относно бъдещето на Европа, страната и света в началото на третото хилядолетие.

Получените резултати са оформени като сума от предвиждания на граждани с различен социален статут – студенти, преподаватели, административни служители, собственици на фирми, пенсионери – като цяло о б р а з о в а н а прослойка от

Благоевградски окръг и най-вече прилежащи райони на страната. Прогнозата не може да претендира за представителност, защото броят на анкетираните граждани е малък — 53, на възраст от 18 до 53 години. Отличителна черта за тях обаче е ясното разбиране на поставените въпроси, определено усвояване на закономерностите на прехода, стремеж към обективна оценка независимо от личните политически пристрастия.

На първия въпрос, **Какви, според Вас ще бъдат резултатите от изборите**, изразени като места в Народното събрание, респондентите отговарят:

Коалиция за България – 80 места

НДСВ- 69 места

ОДС- 26 места

ДПС- 19 места

НВ -7 места

ДСБ-7 места

БНС-4 места

Сред парламентарно представените сили ще заемат места и други групировки – общо ок. 30, сред които „Коалиция на розата“, „Атака“ и др.

Вторият въпрос в анкетните листове е: **Как виждате състава на бъдещото правителство?**

Този въпрос е затруднил най-много както респондентите, така и анализаторите на емпиричните данни. Защото действително материята е „загърната“ с няколко условности, твърде е зависима от ситуационния фактор и непознати за прогнози- стите субективни елементи. Това е практически въпрос, на който не може да се отговори. Все пак, 99% от отговорите са обобщени като **коалиционен вариант**. Най-често са споменавани следните комбинации:

КБ и НДСВ (мандат на КБ) – 47%

НДСВ и КБ (мандат на НДСВ) – 30%

Общо възможността за коалиране помежду им, независимо от водещата сила, приближава 80%.

Доста малък процент се дава на самостоятелна коалиция между КБ и ДПС – 8%, на тристранна коалиция между КБ,

НДСВ и ДПС (при различно положение на актьорите 7-2%), по 1% за възможни коалиционни варианти с десницата, но неочаквано се предвижда възможност (на първи поглед логична) за съюз между КБ и „Атака“ – 2–3%.

При анализа на студентската прогноза по-важни от отгаванията са причините, заради които респондентите изказват едно или друго предпочитание и как студентите-експерти го обобщават. Най-напред, почти хирургически прецизно е „улучването“ на изборния резултат на най-силната и „социална“ партия – БСП (и коалицията ѝ). Явно е разкрита липсата на специална политическа атрактивност, с която да привлече избирателите, сливането и с общия фон на т.нар. политически елит – и оттам – несъстоятелните очаквания тя да получи от порядъка на 100, че и повече места в парламента. При допуска за НДСВ е сработил „синдрома на зестрата“, в повечето случаи сбъдващо се стереотипно очакване, че властимащите имат свой гарантиран бонус. Това всъщност и стана в определена степен. Явно недооценен е възходът на ДПС. Това се дължи вероятно на лични критични оценки и мнения, но младите прогнозисти е било невъзможно да предвидят и ефектите на извънелекторалната политическа машинерия и психологически особености на кампанията на тази сила. При всички случаи вярно е схванат най-важния елемент от новата политическа ситуация – фрагментацията на политическите сили, които някои смятат за „плюс“, други за „минус“ на резултата.

На третия въпрос, **Кои лица смятате че ще бъдат включени в коалиционното правителство**, анкетиранияте най-често споменават Сергей Станишев, после Симеон Сакскобургготски, Милен Велчев, Бойко Борисов, Ахмед Доган, Румен Овчаров, Меглена Кунева, Соломон Паси, Надежда Михайлова, даже Иван Костов. Това са „оборотните“ медийни фигури с често манипулирани рейтинги, заради което те са и доста еkleктично нахвърляни, а не обединени в някаква изборно обусловена градация. Това е нова вярна догадка, отразяваща „принципа на политическия спектакъл“, най-характерната политологична характеристика на преходния (и предизборния) пе-

риод. Тя се допълва и с допуска на анализаторите, че евентуално тяхно „традиционно“ включване в управлението може да доведе до опасни изненади и рискове – в смисъл да рецидивират познати вече провали, авантюри, личностови гафове.

На въпроса, **Кои, според Вас, ще бъдат задачите на новото правителство**, анкетиранияте отбелязват реформите на съдебната власт, образованието, здравеопазването другите социални сфери. Открояват се и предстоящите насоки на дейност на бъдещото правителство: окончателната подготовка за влизане в ЕС през 2007 г., защитата на българските национални интереси в ЕС, развитието на дребния и среден бизнес, борбата с престъпността, корупцията, енергийния проблем, безработицата, данъчните облекчения, политиката на доходите.

Твърде важни за бъдещото правителство са въпросите на предстоящата **външна политика на страната**. Предлага се да се набележат *нови външнополитически приоритети*, които да се подкрепят от възможно най-голяма част от обществото. Това ще доведе едновременно до приемственост във външната политика и ограничаване на нежелана външна намеса.

Основен приоритет следва да бъде *утвърждаването на Република България в структурите на Европейския съюз*. Но политическите и икономическите ангажименти на страната трябва да бъдат направени прозрачни, *да бъдат огласени преговорните глави, „затворени“ от бившето правителство*. *Националните интереси на държавата трябва да бъдат отстоявани в процеса на интегрирането ни в Съюза, с неговите органи и всяка страна-членка поотделно; нужно е да се защитава националната идентичност, да се запазват и популяризират културата и традициите на нашия народ в Европа и навсякъде по света.*

Запазването на суверенитета и териториалната цялост е друг най-съществен приоритет на бъдещото правителство. То включва утвърждаване на мирния характер на взаимоотношенията с балканските и другите близки и съседни страни, преразглеждане и усъвършенстване на политическите и икономическите аспекти от членството на страната в НАТО и участието на наши войски в мисии в чужбина.

Не по-малко важен външнополитически приоритет на новото правителство е *възстановяването на активното сътрудничество на страната с Русия, Китай, арабските страни, латиноамериканските и африкански страни*, взаимно инвестиционно участие в развитието на нашите държави.

На петия въпрос „**Ще гласувате ли**“ около 88% от анкетираните са отговорили положително, а около 12% отрицателно. Това е показателно както за ограничения кръг анкетирани, така и за несигурността на подобни допитвания, касаещи лични и дискретни намерения на респондентите. Като цяло, настоящата анкета, доброволно дело на студенти с гражданска позиция дава достатъчно храна за социологически и политически анализ от страна на по-опитни специалисти. Но тя е особено показателна в едно – и анкетьори, и респонденти, и анализатори са единодушни в **необходимостта от по-голяма национална и патриотична отговорност на излъчените от народа управляващи.**